

*„M-am înhămat la carul cu un ideal cam greu,
transformarea omului în Om, fiul mai mic al lui
Dumnezeu și frate al Fiului Său mai mare, însă
toate idealurile mari au în ele ceva paralizant, nu te
lasă să te ocupi de nimicurile acestei vieți”*

- Părintele Arsenie Boca

Repere și lămuriri biografice

Scurtă biografie a Părintelui Arsenie

*Pr. Lucian Răzvan Petcu,
parohul bisericii din Drăgănescu*

Ne-a învrednicit Dumnezeu a ajunge în această zi de 29 septembrie 2010, la 100 de ani de la nașterea Părintelui nostru Arsenie. Așa cum bine știm, sărbătorim în principal data plecării unui om duhovnicesc din lumea aceasta, pentru că data plecării din lumea aceasta înseamnă nașterea în Împărăția Cerurilor și e mai importantă decât data de naștere pe Pământul acesta. Dar pentru că pe Părintele îl cunoaștem de atâta vreme și pentru că a fost un trimis al lui Dumnezeu, în perioadele acestea apropiate de noi, și pentru că unii dintre noi am avut binecuvântarea să-l cunoaștem, și, cunoscându-i și ziua de naștere pământească, era firesc să sărbătorim și acest moment cu rugăciune, pentru că Părintele, așa cum bine știți, ne îndemna să credem în Dumnezeu, să ascultăm de Dumnezeu. M-am gândit ca, la acest moment aniversar, să întocmesc o biografie scurtă a Părintelui Arsenie, o istorisire a vieții Părintelui nostru Arsenie, din dorința de a ne reaminti câteva date importante din viața Sfinției sale.

*„Excepțional de înzestrat, de o voință extraordinară, cu o
memorie formidabilă”*

Părintele Arsenie Boca s-a născut la 29 septembrie 1910, la Vața de Sus, în județul Hunedoara, din părinții Iosif și Cristina, cu numele de botez Zian. Acest nume de botez, Zian, ne-am gândit, iubiți credincioși, că ar putea avea legătură și cu denumirea Sărbătorii Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, care în părțile noastre se numește Drăgaica iar în părțile Ardealului se numește Sânziene; și poate că

nu întâmplător este acest nume de botez în legătură strânsă cu Sfântul Ioan Botezătorul.

Părintele Arsenie Boca a făcut școala primară, adică primele patru clase, în satul natal. Apoi a intrat la Liceul Național Ortodox din Brad, ctitorie a Mitropolitului Andrei Șaguna, absolvindu-l în 1929. În această perioadă a fost caracterizat de către colegul său de bancă, viitorul preot Petru Boldor, ca fiind “excepțional de înzestrat, de o voință extraordinară, cu o memorie formidabilă și cu o putere de muncă și tenacitate ieșite din comun”.

Folosindu-se de aceste daruri, Părintele a excelat la toate materiile, dar a fost și extrem de interiorizat și solitar, legându-le pe toate de puterea lui Dumnezeu. Termină liceul ca șef de promoție și, drept răsplată, este lăsat să planteze un gorun în curtea scolii, copac ce poartă și astăzi numele de “gorunul lui Zian”.

În perioada 1929-1933, face studii de Teologie la Sibiu, impresionând și aici nu numai prin abilitatea de a studia, dar și prin tăria de voință, printre altele renunțând, în mod regulat, la porția de carne pe care o primea la masă. Tot din această perioadă, dintr-o declarație a Părintelui Arsenie la Securitate, aflăm că pe Părintele nu-l interesau petrecerile sau nu-l interesau întâlnirile acestea omenesti, Părintele dorind să nu piardă timpul și să se ocupe cât mai mult de studiu și de rugăciune.

Talentul pe care-l avea la muzică, desen și pictură l-a făcut pe Mitropolitul Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului de-atunci, să-l trimită pe Părintele la Academia de Arte Frumoase din București. După terminarea acestor studii, a fost trimis la Muntele Athos, pentru o perioadă de ucenicie în monahism, perioadă caracterizată de o intensă lucrare duhovnicească și harică, printre altele fiind cunoscută și alegerea de către Părintele Arsenie a unui duhovnic foarte aspru la care sa se spovedească. Iată și aici, iubiți credincioși, dorința Părintelui de perfecționare spirituală. A ales cel mai aspru duhovnic pe care l-a găsit. Și mă gândeam la situația noastră de astăzi, că deseori alergăm poate la o spovedanie ușoară, la o dezlegare ușoară, nu vrem să fim certați, nu vrem să fim muștrați pentru că ne doare, poate, o ceartă, dar această durere înseamnă de fapt durerile nașterii unui om nou, pentru că prin Spovedanie, prin muștrarea din partea duhovnicului, te naști încă o dată, te luminezi și te înalți către Dumnezeu.

Mănăstirea Sâmbăta – „zguduiri sufletești înnoitoare”

La întoarcerea în țară, Părintele Arsenie aduce câteva manuscrise ale Filocaliei pentru fostul său profesor de la Sibiu, Părintele Dumitru Stăniloae, cu care va colabora la realizarea acestei monumentale lucrări. De aceea a fost numit și „ctitor de frunte al Filocaliei românești”. Este cunoscut că, la primele volume apărute, copertele au fost schițate, desenate, pictate de către Părintele nostru Arsenie. Este cunoscut faptul că Părintele i-a îndemnat pe credincioșii care veneau la Sâmbăta să cumpere această carte. Și-au fost situații când mulți țărani simpli, oameni din popor, care, poate, nu aveau cunoștințe

de înaltă teologie, l-au ascultat pe Părintele și au cumpărat cartea tocmai pentru ca să se poată lansa și alte volume, să se poată tipări această carte minunată. Deci, iată că Părintele, într-adevăr, este un ctitor al Filocaliei românești.

Din 1928, Mitropolitul Nicolae Bălan începe să restaureze Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus, mănăstire care fusese distrusă în 1785, de către tunurile austriece. Este mănăstirea unde, în Vinerea Luminată a anului 1939, zi sfântă ce unește suferința Crucii cu bucuria Învierii, este închinoviat și Părintele Arsenie, care era deja diacon celib de prin anul 1935. Această zi mare a călugăririi Părintelui Arsenie vine parca în întâmpinarea predicii atât de pătrunzătoare a Sfinției sale, predică al cărei fir roșu este învățătura și îndemnul de a ne duce crucea vieții, cruce ce curățește și luminează sufletele pentru a dobândi bucuria Învierii. De aceea, parcă nu întâmplător, Dumnezeu a rânduit Părintelui, ca moment de intrare în monahism, această zi înălțătoare a Vinerii celei Luminate.

La 10 aprilie 1942, tot în Vinerea Luminată, Părintele Arsenie Boca este hirotonit preot, însă chiar mai înainte de această dată, harul lucrător prin persoana Părintelui a început să aducă la mănăstire mulțimi impresionante de oameni, care l-au făcut pe Nichifor Crainic, teolog și scriitor de seamă, să exclame cu admirație: „*Ce vreme înălțătoare, când toată țara lui Avram Iancu se mișca în pelerinaj, cântând cu zăpada până la piept, spre Mănăstirea Sâmbăta de Sus!*”

Acest pelerinaj duhovnicesc amplu, cauzat mai ales de dorința credincioșilor de a-l avea ca duhovnic pe Părintele Arsenie și de dorința de a-i asculta predicile, l-a făcut și pe Părintele Dumitru Stăniloae să scrie într-un articol că la Mănăstirea Sâmbăta au loc “zguduiți sufletești înnoitoare”. Această afirmație este atât de clară! Iată, cel mai mare teolog al României spune despre Părintele că producea oamenilor “zguduiți sufletești înnoitoare”. Deci oamenii erau cutremurați când se întâlneau cu Părintele și acest cutremur era pentru ei o înnoire a vieții lor. Pentru că Părintele muștra și îndemna la schimbarea vieții. Și astăzi, Părintele ne-ar spune și nouă să facem

același lucru, să ne schimbăm viața, să ne apropiem de Dumnezeu și să ne lepădăm de păcatele noastre.

Tot în acest sens, este elocventă și o scrisoare trimisă de Părintele Arsenie fostului său coleg de bancă, Petru Boldor, căruia i se destăinuie: „*M-am înhămat la carul cu un ideal cam greu, transformarea omului în Om, fiul mai mic al lui Dumnezeu și frate al Fiului Său mai mare, însă toate idealurile mari au în ele ceva paralizant, nu te lasă să te ocupi de nimicurile acestei vieți*”. Deci, iată-l pe Părintele orientat numai și numai către convingerea oamenilor să lupte pentru mântuirea lor.

Împotriva ateismului

Un episod din perioada șederii Părintelui Arsenie la Mănăstirea Sâmbăta, despre care s-a polemizat într-o oarecare măsură, episod care a fost și exploatat pe plan politic, este atitudinea pe care Părintele Arsenie a avut-o față de luptătorii din rezistența făgărășeană, din anii 1945-1948. S-a afirmat că Părintele i-a sprijinit pe aceștia atât moral cât și material, în lupta lor împotriva comunismului. Este adevărat că Părintele era împotriva ateismului promovat de comunism și, ca un preot ce-L slujea pe Hristos și pe aproapele, vorbea cu oricine îl căuta și-i cerea sfatul. Personal, cred că din acest motiv a comunicat și poate că i-a întărit duhovnicește pe acești luptători anticomuniști vrednici de a fi trecuți în cartea eroilor neamului românesc. Însă este evident că Părintele nu a încuviințat crima și, cu atât mai puțin, sinuciderea la care unii dintre ei, disperați fiind, au apelat în ultimă instanță. În sprijinul opiniei mele aduc și câteva argumente. Mai întâi îmi aduc aminte de mărturia unui făgărășean din satul Ludișor care, fiind luptător în rezistența din munți, mi-a mărturisit că „Părintele a fost cu noi până când am pus mâna pe pușcă”, adică Părintele a fost cu cei care l-au căutat, dar Părintele nu s-a implicat și nu a încuviințat niciodată lupta armată.

Apoi, un al doilea fapt pe care mi-l amintesc este și atitudinea binevoitoare a Părintelui Arsenie față de un consilier al bisericii noastre de la Drăgănescu, trecut la cele veșnice, care mi-a spus că a fost

înrolat în trupele de Securitate ce-au luptat împotriva celor din munți, mărturisindu-mi că n-a tras totuși în nimeni. Și Părintele, văzându-i credința aici, la biserică, a lucrat cu el, a vorbit cu el și i-a lăudat această atitudine de om credincios.

Așadar, putem spune că Părintele a fost cu cei credincioși, cu cei care se rugau lui Dumnezeu, neținând cont de culoarea lor politică, sărind totuși în ajutorul celor năpăstuiți. Astfel, pe nedrept, intenționat sau nu, Părintelui i s-a pus pecetea de luptător anticomunist sau de legionar, la care adăugându-se și popularitatea duhovnicească excepțională a Sfinției sale, aceasta a făcut ca, ulterior, Părintele Arsenie să fie alungat, arestat, condamnat la închisoare și la Canal și, în fapt, să fie urmărit până la sfârșitul vieții pământești.

Prislop – ctitor și duhovnic

Acum, la 100 de ani de la nașterea pământească a Sfinției sale și la mai mult de 20 de ani de la plecarea la cele veșnice, descoperim, de fapt, că Părintele a suferit așa cum a suferit orice trimis al lui Dumnezeu în această lume, ispitit fiind de duhul cel necurat, cel care luptă împotriva sfinților și a mântuirii oamenilor.

În 1948, Părintele este dus la Prislop, o veche mănăstire ortodoxă, luată de greco-catolici și părăsită apoi de aceștia. Este dus acolo în vederea reorganizării mănăstirii și a readucerii ei la ortodoxie. Și aici Părintele s-a dovedit a fi un adevărat ctitor atât în lucrările gospodărești, cât și în întărirea vieții duhovnicești a maicilor care se osteneau acolo. În această perioadă, la mănăstire la Prislop a fost hirotonit diacon și viitorul mitropolit al Ardealului, Antonie Plămădeală. Și tot acolo, în 1950, la 6 august, de Praznicul Schimbării la Față, este tunsă în monahism Maica Zamfira, viitoarea stareță, care, știm prea bine, a fost soră cu doamna preoteasă Ligia de aici, de la Drăgănescu. Mai este cunoscut faptul că în această perioadă Părintele a fost dus la Canal, unde a stat aproximativ 9 luni.

În 1959, Părintele Arsenie și maicile au fost alungați din Mănăstirea Prislop, ulterior această mănăstire devenind azil de bătrâni, iar Părintele a primit și interdicția de a mai sluji, interdicție

pe care a respectat-o toată viața și care i-a fost ridicată post-mortem. După alungarea din Mănăstirea Prislop, Părintele a început să picteze la București, la Biserica “Sfântul Elefterie-Nou”, la Schitul Maicilor și, poate, și în alte părți, pictând și diverse icoane, pe care se întâmplă să le descoperim astăzi, cum a fost și cu icoana Cuvioasei Parascheva găsită la Mănăstirea “Sfântul Antonie”.

Drăgănescu – predici pictate

În toamna anului 1967, Părintele este chemat să picteze biserica de la Drăgănescu, pentru că Părintele Savian Bunescu făcuse lucrări de mărire a bisericii, de dezvoltare arhitecturală, înălțând biserica cu 1,75 metri și lungind-o cu mai mult de doi metri. Părintele Arsenie, venind aici în anul 1967, așa cum bine știți cei care ați fost aici în parohia aceasta și cei care veneați aici, a stat și a pictat singur tot ceea ce vedem, pereții bisericii și catapeteasma.

Și în această perioadă a fost căutat de mult popor, de mulți credincioși care veneau de departe până aici, din dorința de a cere sfat Părintelui, din dorința de a cere ajutor de la Părintele nostru Arsenie. Dacă pereții acestei biserițe ar putea să vorbească, ne-ar spune multe, multe întâmplări, miraculoase; poate spun un cuvânt mare, dar e un cuvânt adevărat. Biserica aceasta ne-ar învăța multe dacă ar putea să vorbească prin zidurile ei. Însa biserica noastră vorbește prin pictura ei. Părintele ne-a și spus: „*Pictura mă suplinește*”. Multe s-au întâmplat și aici, la Drăgănescu, și suntem binecuvântați să avem această biserică, să venim să ne închinăm în această biserică, unde Părintele a depus atâta efort. Așa cum scrie de fapt și în pisania Bisericii, ne-a lăsat un testament: „*Le lăsăm rugăminte celor ce ne urmează să păstreze cu sfințenie ceea ce dăruim, realizat cu atâta dragoste și trudă.*”

Plecarea anunțată

Părintele, așa cum știți, va pleca la cele veșnice în anul 1989, în data de 28 noiembrie. Înainte de aceasta, anunțându-și parcă plecarea, a spus în anul 1986 că „*mai sunt trei calendare*”. A mai spus: „*nici o zi în 1990*”. Și mulți n-au înțeles cuvintele acestea

atunci. Și putem spune că și data o știa, căci data de 28 noiembrie este pictată în Sfântul Altar, către miazăzi. Deci l-am avut pe Părintele printre noi și să dăm slavă lui Dumnezeu că l-am cunoscut. Ultimul "Hristos a înviat!" l-a cântat aici, la Drăgănescu, în casa parohială, de Sfintele Paști ale anului 1989, pentru ca în 28 noiembrie să ne părăsească, de fapt să plece în lumea cea nevăzută, cea sfințită și sfințitoare. Și de-acolo, așa cum spunea Părintele, ne ajută mai mult decât de-aici.

Să păstrăm vie amintirea Părintelui Arsenie în memoria noastră, să-l ascultăm pe Părintele, să ne rugăm Părintelui căci, așa cum spun din ce în ce mai mulți credincioși, Părintele are trecere la Dumnezeu, Părintele ajută, Părintele se milostivește către noi. Și dovada este că veniți din ce în ce mai mulți, căutați Mănăstirea Prislop, căutați și biserica din Drăgănescu, căutați și Mănăstirea Sâmbăta, cu siguranță. Și asta dovedește, așa cum a spus iarăși Părintele Arsenie, că „*de la Prislop va lua țara foc*”.

*Cuvânt rostit la biserica din Drăgănescu,
29 septembrie 2010*

Imaginea Părintelui Arsenie în arhivele Securității

Perioada Sâmbăta

„Ducând o viață extrem de severă și supunându-se unei asceze riguroase, s-a impus atenției tuturor călugărilor și credincioșilor, care mergeau la mănăstire. El mânca [foarte] puțin și numai legume, numai [de] post. El dormea jos pe podele și se ruga necontenit, stând ceasuri întregi în genunchi la rugăciune. A început apoi să predice și să spovedească credincioșii care veneau la el. Atât în predică, cât și în spovedanie era sever, aspru cu greșelile, cu păcatele oamenilor.

A fost extremist, era riguros și exagerat în pretenții de viață curată, de post, de rugăciune, de înfrânare, de spiritualism. Pentru sine a început să scobească în stânca muntelui, la înălțimi mari, o

coșcelulă [sic!], unde voia să se retragă și să trăiască izolat de lume. Construcția fizică [fiind] puțin rezistentă – el a fost totdeauna slab, palid, anemic – s-a îmbolnăvit de piept. Medicii i-au interzis postul și i-au recomandat hrană și odihnă.

Faima lui de călugăr riguros, de om al lui Dumnezeu, mersese până la marginea țării. Lumea venea nebună spre el [...]. Era în timpul războiului. Dureri, necazuri și suferințe erau multe. Țăranii și intelectualii veneau cu sutele, cu miile de pretutindeni să-l vadă, să-l audă, să stea de vorbă cu «Sfântul» de la Sâmbăta.”

Notă informativă din 4 februarie 1964, dată de agentul "Iulian Nicoară", de la MAI Sibiu

Părintele Arsenie Boca „este de reală valoare spirituală, care s-a făcut foarte cunoscut în părțile ardelene prin viața lui personală, riguros morală, prin predicile lui de o mare putere de influență asupra sufletelor și printr-o pătrunzătoare artă de a lămuri stările de psihologie religioasă și de a da sfaturi duhovnicești [...]. În scurtă vreme, Mănăstirea Sâmbăta de Sus a ajuns un loc de pelerinaje religioase, sute și mii de oameni venind să-l asculte pe părintele Arsenie. Până în anul 1945, dată după care eu nu mai știu nimic, mișcarea de la Sâmbăta de Sus avea un caracter pur religios, fără nici un fel de amestec politic.”

Din declarația lui Nichifor Crainic, anchetat pentru a da informații despre Părintele Arsenie (11 octombrie 1955)

Perioada Prislop

După mutarea Părintelui Arsenie la Prislop, Securitatea Hațeg propunea la 18 iulie 1949 să i se interzică preotului Arsenie Boca să mai primească valurile de credincioși care se revărsau spre mănăstire, mai ales la sărbători. Motivația plutonierului de Securitate Ujfalvi Alexandru era că, mai ales la praznice, cei de la distanțe mari „pierd multe zile de lucru, care dacă ar fi făcute în câmpul muncii, ar da rezultate mai bune” și pentru că în acest fel pierd „timpul umblând după prostii, ca să vină la mănăstire, la «preasfântul» cum îl numesc țăranii.”